

MINISTERUL EDUCAȚIEI ȘI CERCETĂRII
CONSILIUL NAȚIONAL PENTRU CURRICULUM

PROGRAMĂ ȘCOLARĂ PENTRU L I C E U

COMPETENȚĂ ÎN MASS-MEDIA

[CURRICULUM LA DECIZIA ȘCOLII]

Aprobat cu ordin al ministrului

Nr. 4730 / 22.09.2004

NOTĂ DE PREZENTARE

Curriculum-ul școlar pentru disciplina “Competență în mass-media” face parte din curriculum-ul la decizia școlii pentru liceu, aria curriculară “Om și societate”, beneficiind de un buget de timp de o oră pe săptămână.

Prezentul curriculum este o componentă a proiectului “Sistem integrat de mass-media pentru liceu – MEDIASIS” desfășurat în parteneriat cu Ministerul Educației și Cercetării, de către Agenția de Monitorizare a Presei “Academia Cațavencu”. Continuând o inițiativă din anul 1999, curriculum-ul reprezintă o formă revizuită a programei școlare inițiale, propusă pentru curriculum-ul la decizia școlii; revizuirea a avut în vedere și concluziile desprinse din activitatea de pilotare a curriculum-ului, realizată în școli din București și din țară.

Curriculum-ul școlar propus este justificat din perspectiva următoarelor aspecte:

- dezvoltarea fără precedent a mediilor atât sub aspectul diversificării modalităților de distribuire a mesajelor cât și a multiplicării tipurilor de mesaje transmise;
- creșterea consumului de medii, printre cei mai receptivi consumatori fiind copiii și tinerii, influențați în ceea ce privește:
 - alegerea modului de viață;
 - practicarea unor hobby-uri;
 - comportamentul, relaționarea cu ceilalți;
- implicarea mediilor în procesul complex de funcționare a unei societăți democratice.

În condițiile în care, în prezent, educația pentru medii în școală este sporadică, limitându-se la o dimensiune ilustrativ-informativă, ca suport pentru activitatea didactică, este cu atât mai necesară formarea la tineri a competențelor de raportare la medii: de selecție valorică, analiză și raportare critică la mesajele transmise. Dezvoltarea la tineri a acestor competențe reprezintă aspecte esențiale pentru un comportament activ și responsabil al acestora ca viitori cetățeni. Orice membru al comunității trebuie să fie capabil să caute și să utilizeze informația, să comunice liber, deschis, fără teama confruntării cu o realitate pentru care nu este pregătit.

Curriculum-ul școlar are în vedere, dincolo de semnificația deosebită a mediilor în prezent și următoarele aspecte:

- “deschiderea” și apropierea școlii de viață, necesitate reliefată ca atare din perspectiva reconceptualizării educației și rolului școlii;
- realizarea educației civice prin mass-media.

Demersul schițat în clasele primare și continuat în gimnaziu este aprofundat:

- valorificând dintre dimensiunile esențiale ale “Educației / Culturii civice” studiate:
 - dimensiunea descriptiv-informativă (cunoștințe despre persoană, societate, stat, valori și principii ale democrației etc.)
 - dimensiunea normativă (transmiterea valorilor și normelor sociale) și
- concentrându-se pe alte două dimensiuni esențiale ale “Educației / Culturii civice”:
 - dimensiunea interogativ-reflexivă și valorizatoare (reflecția critică asupra valorilor și normelor sociale)
 - dimensiunea practică (exersarea unor atitudini și comportamente democratice).

Structura curriculum-ului include următoarele componente:

- Competențe generale
- Competențe specifice și unități de conținut
- Valori și atitudini
- Sugestii metodologice.

Competențele generale sunt preluate din curriculum-ul școlar de trunchi comun dezvoltat în liceu pentru disciplinele socio-umane.

Competențele specifice sunt corelate cu unitățile de conținut, corespondența dintre acestea nefiind biunivocă; o anumită competență specifică poate să fie atinsă prin diferite unități de conținut.

Valorile și atitudinile recomandate completează dimensiunea cognitivă a învățării cu cea afectiv-atiudinală și morală din perspectiva studierii acestei discipline, dar și a finalităților educației.

Sugestiile metodologice au rolul de a orienta utilizarea prezentului curriculum în proiectarea și realizarea activităților de predare-învățare în concordanță cu specificul disciplinei și cu statutul acesteia de curs opțional.

COMPETENȚE GENERALE

1. Utilizarea conceptelor specifice științelor sociale pentru organizarea demersurilor de cunoaștere și explicare a unor fapte, evenimente, procese din viața reală
2. Aplicarea cunoștințelor specifice științelor sociale în rezolvarea unor situații – problemă, precum și în analizarea posibilităților personale de dezvoltare
3. Cooperarea cu ceilalți în rezolvarea unor probleme teoretice și practice, în cadrul diferitelor grupuri
4. Manifestarea unui comportament social activ și responsabil, adecvat unei lumi în schimbare
5. Participarea la luarea deciziilor și la rezolvarea problemelor comunității

COMPETENȚE SPECIFICE ȘI UNITĂȚI DE CONȚINUT

Competențe specifice	Conținuturi
1.1. Explicarea locului și rolului mediilor în dinamica societății contemporane 2.1. Utilizarea conceptelor cheie dobândite ca instrumente de raportare critică la medii	I. Mass-media la începutul secolului XXI ▪ Mass-media și formele de comunicare ▪ Formele mediilor ▪ Dinamica mediilor și manifestarea culturală a societății ▪ Impactul mediilor ▪ Funcțiile mediilor
1.2. Caracterizarea rolului de consumator de mesaje transmise prin mass-media 4.1. Proiectarea unui comportament rațional al consumatorului de mesaje	II. Consumatorul de mesaje transmise prin mass-media ▪ Consumatorul de mesaje ▪ Caracteristicile consumatorului de mesaje ▪ Rolul consumatorului în relația de comunicare cu mass-media. Competență în mass-media
1.3. Identificarea tipurilor de mesaje transmise prin mass-media și analiza critică a acestora 2.2. Analizarea termenilor specifici limbajului civic în diferite tipuri de mesaje transmise prin mass-media 4.2. Operarea cu criterii valorice proprii pentru selecția mesajelor din mass-media	III. Mesajul transmis prin mass-media ▪ Ce este mesajul? ▪ Mesajul de informare ▪ Mass-media și comunicarea politică
1.4. Identificarea tehnicilor de manipulare folosite de mass-media 2.3. Construirea unor alternative personale la un mesaj dat, ca principală modalitate de rezistență la manipulare	IV. Manipularea prin mass-media ▪ Ce se înțelege prin manipulare? Tipuri de manipulare ▪ Controlul informațional și manipularea ▪ Tehnici de manipulare ▪ Rezistența la manipulare; construirea unor alternative personale la un mesaj dat
2.4. Corelarea informațiilor oferite prin intermediul mesajului publicitar cu cele obținute din alte surse și raportarea critică la acestea	V. Publicitatea ▪ Ce este publicitatea ? ▪ Rolul publicității ▪ Transmiterea mesajului publicitar ▪ Cum ne convinge publicitatea?
1.5. Identificarea unor stereotipuri și prejudecăți promovate prin mass-media cu referire la diferite minorități 2.5. Raportarea critică la diferite mesaje care reflectă într-o manieră tendențioasă și în context predominant conflictual, grupurile minoritare 2.6. Analiza unor mesaje tendențioase care reflectă relațiile minorităților cu majoritatea	VI. Minorități în mass-media ▪ Minoritățile și reflectarea imaginii acestora în mass-media ▪ Etica jurnalistului în reflectarea imaginii minorităților în mass-media
3.1. Cooperarea cu ceilalți membri ai grupului pentru explicarea locului și rolului ziaristului în societatea contemporană, a rolului mediilor în democratizarea societății 5.1. Participarea la identificarea unor soluții pentru probleme specifice comunității, prezentate de mass-media	VII. Ziaristul și rolul lui în societate ▪ Rolul ziaristului în societate ▪ Abateri ale ziaristului de la rol

VALORI ȘI ATITUDINI

Procesul de predare-învățare a cursului opțional “Competență în mass-media ” are la bază și promovează următoarele valori și atitudini:

- libertatea opiniilor
- libertatea de expresie
- relaționarea pozitivă cu ceilalți
- valorificarea optimă și creativă a propriului potențial
- încrederea în propria persoană și în ceilalți
- spiritul critic.

SUGESTII METODOLOGICE

Prezentul curriculum se adresează profesorilor care doresc să predea disciplina “Competență în mass-media” și a fost astfel conceput încât să răspundă exigențelor impuse de noua concepție asupra finalităților educației, prin deplasarea semnificativă de accent de pe conținuturi pe competențe.

Pentru formarea și consolidarea competențelor specifice pot fi folosite, individual și în grupuri de lucru, activități de învățare așa cum sunt:

- analiza de text
- comentariul de informații (știri, mesaje)
- simulare
- jocul de rol
- studiul de caz
- vizite în redacții ale ziarelor și întâlniri cu ziaristi
- redactarea de articole pentru revista școlii etc.

Modalitățile de evaluare trebuie concepute în strânsă legătură cu specificul cursului opțional propus. În acest sens se impune deplasarea de accent de la metodele tradiționale de evaluare la strategii de evaluare care să ofere elevilor posibilitatea de a demonstra:

- ceea ce știu (ca ansamblu de cunoștințe)
- ceea ce pot să facă (utilizarea cunoștințelor ca instrumente de raportare critică la medii).

În acest context, evaluarea vizează:

- identificarea în medii a funcțiilor pe care acestea le îndeplinesc
- analiza unor mesaje selectate din presa scrisă
- analiza de text (agenda, monitorizarea presei)
- elaborarea de știri
- exerciții de argumentare și contraargumentare pe baza unor texte selectate din mass-media
- elaborarea unor eseuri
- realizarea unor portofolii pe teme date
- construirea unor alternative explicative la mesajele receptate
- investigarea unor fapte și evenimente reflectate în mass-media
- dezbaterile unor probleme comunitare sesizate de medii
- observarea sistematică a activității și comportamentului elevilor
- autoevaluarea
- elaborarea de proiecte pe teme date.

BIBLIOGRAFIE

- Constituția României
- Sean Breirley - The Advertising Handbook, 1995, Routledge, London
- Ștefan Buzărnescu – Sociologia opiniei publice, Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1997
- Mihai Coman – Introducere în sistemul mass-media, Ed. Polirom, Iași, 1999
- Cristina Coman - Relații publice – tehnici de comunicare cu presa, București, All, 1999
- Bogdan Ficeac – Tehnici de manipulare, Ed. Nemira, București, 1998
- Doru Silviu Luminosu – Sociologia mass-media, Ed. PUR, Timișoara, 1995
- Ion Drăgan - Paradigme ale comunicării de masă, București, Șansa, 1996
- Patrice Flichy - O istorie a comunicării moderne, Iași, Polirom, 1999
- Jean-Noel Kapferer - Zvonurile (cel mai vechi mijloc de informare din lume), Humanitas, București, 1993
- Doru Silviu Luminosu - Sociologia mass-media, Pur, Timișoara, 1995
- Len Masterman, Francois Mariet – Media Education in 1990's Europe. A teacher's guide, Council of Europe Press, 1994
- McLuhan Marshall, Galaxia Gutenberg, Editura politică, București, 1975
- Marshall McLuhan – Mass-media sau mediul invizibil, Ed. Nemira, 1997
- Emmanuelle Pons - Les Tsiganes en Roumanie: des citoyens a part entiere?, Editions L'Harmattan, 1995
- David Randall – Jurnalistul universal, Ed. Polirom, Iași, 1998
- Lucian Vasile Szabo – Libertate și comunicare în lumea presei, Ed. Amarcord, Timișoara, 1999
- Angela Teșileanu, Dorina Chirițescu – Mass-media și educația civică. Ghid metodic, Ed. Sigma, București, 1999
- Ioan Buteanu, Dorina Chirițescu, Bogdan Ficeac, Angela Teșileanu, Mircea Toma (coord.) – Mass-media, Manual pentru liceu, București, 2000
- J. Thomas Russell & W. Ronald Lane - "Kleppner's Advertising Procedure", 1999, Prentice Hall, Upper Saddle River, NJ
- Alvin Toffler – Power Shift, Ed. Antet, București, 1995
- Alvin Toffler – Al treilea val, Ed. Politică, București, 1983
- Cătălin Zamfir, Lazăr Vlăsceanu – Dicționar de sociologie, Ed. Babel, București, 1999
- Ghid de bune practici privind relatarea despre minorități în presa românească, Centrul pentru Jurnalism Independent, 2002
- România și minoritățile (colecție de documente), Editura Pro Europa, 1997

Autori :

prof. Dorina CHIRIȚESCU, Grupul Școlar Nichita Stănescu, București
prof. Angela TEȘILEANU, Grupul Școlar Nichita Stănescu, București